

Grundläggande granskning 2023 Kommunalförbundet Kollektivtrafik- myndigheten i Västernorrlands län

Revisionsrapport

Sammanfattning

Syftet med granskningen har varit att, utifrån en grundläggande granskningsinsats, bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Vi bedömer att verksamheten inte sköts på ett fullt ut ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig.

Vi bedömer att verksamheten inte har bedrivits på ett fullt ut ändamålsenligt sätt eftersom förbundets mål har uppnåtts i låg utsträckning. En ökad måluppfyllelse mot föregående år har samtidigt noterats. Vi bedömer vidare att ändamålsenliga åtgärder har vidtagits med anledning av föregående års rekommendation om förstärkt uppsikt.

Vi bedömer sammantaget att verksamheten inte fullt ut har bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Förbundets nettokostnader översteg budgeten med 33,7 mnkr, vilket främst förklaras av ökade indexkostnader. Direktionen har bedömt att det finansiella målet; "Resurseffektiv kollektivtrafik", inte har uppnåtts för år 2023. För åren 2016 - 2022 gjordes motsvarande bedömningar.

Vi bedömer att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig. Vår granskning har visat att det finns en internkontrollplan som är baserad på en riskanalys. Planen har vidare följts upp inom föreskriven tid. Vi bedömer dock i likhet med föregående år att processen bör utvecklas för att säkerställa att den interna kontrollen uppnår sina syften enligt direktionsens policy för intern kontroll.

Rekommendationer

Nedan framgår våra främsta rekommendationer till Förbundsdirektionen.

- Utveckla processen för den interna kontrollen.
- Säkerställ att ändamålsenliga åtgärder vidtas i syfte uppnå verksamhetens mål och en resurseffektiv kollektivtrafik.

Innehållsförteckning

1	<i>Bakgrund</i>	4
2	<i>Syfte, revisionsfråga och avgränsning</i>	4
3	<i>Revisionskriterier</i>	4
4	<i>Metod</i>	4
5	<i>Resultat av granskningen</i>	5
5.1	Föregående års revision	5
5.2	Ekonomi- och verksamhetsstyrning	6
5.3	Uppföljning.....	7
5.4	Förbundets ekonomi	8
5.5	Uppfyllelse av verksamhetsmål.....	11
5.6	Intern kontroll	12
5.7	Revisionell bedömning	15

1 Bakgrund

Kommunalförbundets revisorer har ansvar för att årligen granska förbundet med utgångspunkt i de bestämmelser som återfinns i kommunallagens revisionskapitel. Granskningen ska genomföras i enlighet med de principer och riktlinjer som följer av god revisionsd i kommunal verksamhet.

2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet är att utifrån en grundläggande insats bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt liksom om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen avser att ge revisorerna ett grundläggande underlag inför de uttalanden som ska göras i revisionsberättelsen. Inom denna ram kommer en bedömning göras av följande:

- om åtgärder vidtagits med anledning av föregående års revision och den handlingsplan för ändamålet som direktionen beslutat om,
- om det finns en fungerande ekonomi- och verksamhetsstyrning,
- om det finns en fungerande budgetuppföljning inkl. uppföljning av verksamhetsmål samt att nödvändiga beslut tas vid befarade väsentliga avvikelser,
- om ekonomin är tillfredsställande,
- om verksamhetsmålen uppfylls på ett tillfredsställande sätt,
- om det finns en internkontrollplan som är baserad på en riskanalys samt om planen följs upp.

3 Revisionskriterier

Revisionskriterier avser de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Nedan framgår de främsta revisionskriterierna i denna granskning:

- förbundsordning,
- mål- och resursplan,
- kommunallagen

4 Metod

Granskningen baseras på dokumentstudier och intervjuer/mejlkorrespondens.

Rapporten har saklighetsgranskats av tillförordnad Förbundsdirektör.

5 Resultat av granskningen

5.1 Föregående års revision

Nedan redovisas vidtagna åtgärder utifrån rekommendationerna i 2022 års grundläggande granskning. Äldre ej åtgärdade rekommendationer ingår även i nedanstående uppföljning.

Säkerställ att årliga beslut fattas utifrån kommunallagens bestämmelser om förstärkt uppsikt (år 2019)

Revisionen har under flera år påtalat vikten av att säkerställa att kommunallagens krav gällande den förstärkta uppsikten tillgodoses.

Under 2022 noterades förvisso att beslut hade fattats i linje med kommunallagens bestämmelser. Vi ansåg dock att direktionen behövde säkerställa att underlagen inför dessa beslut är tillräckliga och ändamålsenliga.

Granskningen ska vara tillräckligt omfattande för att möjliggöra en bedömning av om verksamheten som helhet har haft en sådan inriktning och bedrivits på ett sådant sätt att den varit kompetensenlig.

Vår rekommendation från tidigare år kvarstod därmed.

Vidtagna åtgärder

Vi har noterat att förbundsdirektionen vid sitt sammanträde i juni har fattat beslut utifrån bestämmelserna i kommunallagen om förstärkt uppsikt.

Underlagen har utökats i förhållande till 2022 års beslut och innefattade, förutom en internt upprättad sammanställning, även bolagsordning, årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapport.

Kommentar

Vi bedömer att ändamålsenliga åtgärder har vidtagits utifrån den rekommendation som lämnats.

Se över behovet av uppföljning och rapportering (år 2022)

Uppföljningen av rekommendationen framgår av avsnitt 5.3.

Utveckla processen för den interna kontrollen (2022)

Uppföljningen av rekommendationen framgår av avsnitt 5.6.

5.2 Ekonomi- och verksamhetsstyrning

I kommunallagen, 11 kapitlet, 5-6 §§, finns bestämmelser om budgetens innehåll. Bland annat framgår följande:

- en budget ska upprättas varje år för nästa kalenderår,
- budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret,
- av planen ska det framgå hur verksamheten skall finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut,
- för verksamheten ska mål och riktlinjer anges som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning,
- för ekonomin ska de finansiella mål anges som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning,
- budgeten ska innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år och ska innehålla finansiella mål.

Av gällande förbundsordning framgår att direktionen ska ”före utgången av september månad, fastställa kommunalförbundets budget för kommande verksamhetsår”.

Förbundsdirktionen beslutade 2022-09-29¹ om *Mål- och resursplan 2023-2025 med Budget 2023*. Den innehåller en plan för ekonomin för perioden. Förbundets övergripande mål och delmål för kollektivtrafiken framgår vidare liksom indikatorer för att bedöma måluppfyllelsen. Mål- och resursplanen innehåller också de delmål som är särskilt betydelsefulla och ska ha uppnått godkänd nivå för att förbundet ska kunna redovisa att det har uppnått god ekonomisk hushållning. Dessa mål är:

- Vi ska resurseffektivt öka det totala resandet
- Minskad negativ miljöpåverkan
- Resurseffektiv kollektivtrafik

Av mål- och resursplanen framgår, till delmålet ”Målen är välkända för våra medarbetare” följande ambition till år 2030: ”Vi har en verksamhetsplan som leder till uppfyllnad av de övergripande målen.” Ambitionen var även uttryckt i föregående års verksamhetsplan. Vi har tagit del av en verksamhetsplan för 2023, som är fastställd i november 2022 av ledningsgruppen. Planen innehåller information om aktiviteter per område med utsedda ansvariga. Kopplingen mot förbundets delmål framgår även.

¹ § 120

Kommentar

Förbundsdirektionen har beslutat om en budget och plan för en period av tre år, d.v.s. 2023 - 2025. Den har beslutats inom de tidsramar som anges i såväl kommunallagen som i förbundsordningen.

5.3 Uppföljning

Av förbundsordningen framgår att tertialrapporter ska avlämnas samt att kommunalförbundet i sin ekonomiska återrapportering tydligt ska signalera eventuella avvikelser mot budget. Tertialrapporternas innehåll har i övrigt inte reglerats i förbundsordningen.

Vi har noterat att båda tertialrapporterna² innefattar uppgift om budgetavvikelse och prognos för helåret. Förklaringar till prognostiserade avvikelser framgår även. Tertialrapporten per den 31 augusti innehåller därutöver uppföljning av förbundets mål och indikatorer inklusive prognos av måluppfyllelsen för helåret. Tertialrapporten per den 30 april innehåller även sådan information för flertalet indikatorer. Båda tertialrapporterna har fastställts av direktionen. Inga andra beslut rörande förbundets ekonomi togs i samband med att rapporterna behandlades. Vi har inte heller noterat eller uppfattat att några andra särskilda beslut tagits av direktionen under året i syfte att klara verksamheten inom ramen för budgeten.

Nedan framgår 2023 års nettokostnader enligt budget, prognoser och utfall.

	Budget	Prognos Tertial 1	Prognos Tertial 2	Utfall 2023
Nettokostnader, mnkr	-681,5	-711,9	-714,9	-715,2

Som ovan framgår överensstämmer båda prognoserna väl med det slutliga utfallet för helåret 2023.

Högre kostnader för indexering anges som en förklaring till en stor del av budgetavvikelsen³ vid tertial 1. Ökade kostnader för index anges även som en huvudsaklig förklaring till ökade kostnader/budgetavvikelse vid tertial 2. Ökade kostnader för särskild persontrafik och tågtrafik framhålls även.

I 2021 års granskning noterades att förbundsdirektionen fastställt en plan för uppföljningsprocessen som omfattade år 2021. I granskningen noterades emellertid att månadsrapporteringen inte motsvarat direktionens beslutade plan, varför det rekommenderades att säkerställa att uppföljningen tillgodoser direktionens krav. I 2022 års granskning noterades att direktionen inte hade beslutat om en motsvarande plan. Av direktionens beslutade handlingsplan utifrån 2022 års granskning framgår att "Vid slutet av året kommer ett årligt återkommande ärende om upp-

² Tertialrapport januari-augusti, behandlad av direktionen 2023-06-28, § 98 samt tertialrapport januari-augusti behandlad av direktionen 2023-10-20, § 154

³ Nettokostnaderna för perioden översteg budget med 5,4 mnkr

följningsprocessen att beslutas av Förbundsdirektionen.” Vid direktionens sammanträde i december⁴ 2023 beslutades att ”fastställa plan för uppföljningsprocessen av beslutad MRP 2024”. Förutom uppföljning genom tertialbokslut och årsbokslut anges att ”Utöver ovan angivna uppföljningar har myndigheten ambitionen att upprätta förenklade uppföljningar mellan ordinarie rapporter men det är ännu inte klart när detta kan ske.”

Enligt förbundsordningen ska även trafikbokslut upprättas. 2023 års trafikbokslut planeras att behandlas av direktionen i mars 2024.

Kommentar

Vi bedömer att rapporteringen motsvarar de krav som uttryckts i förbundsordningen.

Vi har noterat att en plan för uppföljningsprocessen har beslutats. Vilka uppföljningar som ska göras utöver tertial- och årsbokslut behöver dock preciseras.

Vi anser att det är väsentligt att direktionens styrning och uppföljning av verksamheten sker i syfte att hålla kostnadsnivån inom tilldelad budget och uppnå det finansiella målet om en resurseffektiv kollektivtrafik. Att året präglats av kriget i Ukraina och dess konsekvenser samt att resandet är på en lägre nivå än innan pandemin på grund av ökat distansarbete är samtidigt svåra omständigheter som påverkar förbundet i stor utsträckning.

Delårsrapporten har granskats av förbundets revisorer i särskild ordning.

5.4 Förbundets ekonomi

Budgetföljsamhet

Enligt årsredovisning 2023 uppgick verksamhetens nettokostnad till 715,2 mnkr, vilket överstiger budget med 33,7 mnkr (4,9 %).

Avvikelseerna avser framför allt verksamhetens kostnader som är 28,4 mnkr högre än budget. Intäkterna är 6,0 mnkr lägre än budget. Avskrivningarna är något lägre än budget, 0,7 mnkr.

- *Verksamhetens intäkter:* Lägre biljettintäkter från busstrafiken utgör den främsta avvikelsen (-4,0 mnkr). Intäkterna från tågtrafiken är även lägre än budgeterat (-2,7 mnkr). Inom övriga intäktsslag är budgetavvikelseerna av mindre omfattning.
- *Verksamhetens kostnader:* Ökade indexkostnader beskrivs som orsak till budgetavvikelsen. Den största avvikelsen härrör till den linjelagda busstrafiken, exklusive avskrivning. Avvikelsen uppgår till -23,9 mnkr. Den särskilda persontrafiken redovisar i övrigt väsentligt högre kostnader i förhållande till budget (-15,1 mnkr). Posten ”Tågtrafik inklusive biljettgiltighet” understiger däremot budget med 10,7 mnkr.

⁴ 2023-12-15, § 188

Nettokostnadsutveckling

Nedan framgår hur nettokostnaderna, mnkr, har utvecklats under den senaste treårsperioden, exklusive engångsposter/jämförelsestörande poster:

Tabell 1

År	Nettokostnad	Förändring, %
2021	597,7	6,1
2022	657,8	10,0
2023	715,2	8,7

Nettokostnadsutvecklingen beror som vi förstår främst på ökade kostnader för index.

Produktionskostnader

I årsredovisningen finns uppgift om produktionskilometer för landsbygds- och tätortstrafik, exklusive sjukresor och färdtjänst samt bruttokostnad per kilometer. Nedan framgår utvecklingen för de senaste tre åren.

Tabell 2

År	Antalet produktionskilometer	Förändring av produktionskilometer	Bruttokostnad, kr/km	Förändring av bruttokostnad, kr/km
2021	12 974 960	-1,9 %	36,26	7 %
2022	13 225 117	1,9 %	40,01	10 %
2023	12 732 435	-3,7 %	43,60	9 %

Som framgår av tabell 2 har antalet produktionskilometer år 2023 minskat med 3,7 % samtidigt som bruttokostnaden per kilometer ökat med ca 9 %.

Finansiell analys

Nedan framgår ett antal finansiella mått och jämförelsetal från årsredovisningen.

Tabell 3

År	Likviditet	Rörelsekapital, mnkr	Soliditet, %	Eget kapital, mnkr
2021	93	-18,4	0,5	1,3
2022	91	-19,7	0,6	1,3
2023	91	-20,8	0,6	1,3

Kassalikviditet är det mått som används för att mäta förbundets likviditet. Det är ett nyckeltal som visar betalningsförmågan på kort sikt. Som framgår av årsredovisningen är riktvärdet för måttet 100 %, vilket innebär att de likvida medlen är lika med eller större än de kortfristiga skulderna.

Rörelsekapitalet visar, i likhet med kassalikviditeten, betalningsförmågan på kort sikt. Som framgår av tabell 3 har det försämrats något under både 2022 och 2023.

Enligt uppgift har betalningsförmågan tidvis varit ansträngd. Betalningssvårigheter uppges uppkomma innan de kvartalsvisa inbetalningarna av medlemsbidrag inkommit. Enligt den information som vi fått har detta hanterats genom något tidigare fakturering. En kommun har vidare, efter förfrågan från förbundet, vid ett tillfälle betalat sin faktura något tidigare än förfallodagen.

Finansiellt mål

Direktionen har bedömt att det finansiella målet; ”Resurseffektiv kollektivtrafik”, inte har uppnåtts för år 2023. För åren 2016 - 2022 gjordes motsvarande bedömningar. Av årsredovisningen framgår att ”Vår sammantagna bedömning är att målet inte är uppfyllt. Kostnaden för trafiken är fortsatt större än riktvärden. En förbättring av andel sjukresor och färdtjänstresor samordnats jämfört med föregående år.”

Kommentar

Som framgår av förbundets årsredovisning har de finansiella måtten hållits på en i stort sett oförändrad nivå. Rörelsekapitalet har dock minskat något. Betalningsförmågan har vidare i likhet med föregående år delvis varit problematisk. Det är därför viktigt att kontrollen över betalningsförmågan säkerställs.

Som beskrivits har förbundets nettokostnader överstigit budgeten med 33,7 mnkr, vilket främst förklaras av ökade indexkostnader.

Sammantaget bedömer vi att verksamheten inte fullt ut har bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. År 2023 har samtidigt, i likhet med 2022, präglats av effekter från kriget i Ukraina.

Vi vill emellertid, i likhet med tidigare år, framhålla vikten av att kostnadseffektiviteten stärks. Att målet om Resurseffektiv kollektivtrafik”, inte har uppnåtts för något år i perioden 2016 – 2023 är otillfredsställande.

5.5 Uppfyllelse av verksamhetsmål

Av tabell 4 nedan framgår direktionens bedömning av måluppfyllelsen för år 2023 för respektive delmål enligt förbundets årsredovisning.

Tabell 4

Nr	Mål	Måluppfyllelse
1	Vi ska resurseffektivt öka det totala kollektiva resande	Ej uppfyllt
2	Minskad negativ miljöpåverkan	Målet uppfylls med vissa brister
3	Antalet nöjda och mycket nöjda kunder ska öka	Ej uppfyllt
4	Kollektivtrafik bidrar till social inkludering	Uppfyllt
5	Ökad tillgänglighet i kollektivtrafiken för personer med funktionsnedsättning	Målet uppfylls med vissa brister
6	Vi ska resurseffektivt öka resandet i prioriterade stråk	Ej uppfyllt
7	Vi ska öka antalet resmöjligheter genom samverkan och innovation	Ej uppfyllt
8	Målen är välkända för våra medarbetare	Ej uppfyllt
9	Medarbetarna har rätt förutsättningar att möta de förväntningar som ställs på verksamheten	Ej uppfyllt

Av Mål- och resursplan 2023–2025 samt årsredovisning 2023 framgår att mål nr 1 och 2 är av särskild betydelse för en god ekonomisk hushållning. Detsamma gäller målet ”Resurseffektiv kollektivtrafik” som utgör förbundets finansiella mål, se avsnitt 5.4.

Delmål 2, som bedöms som ”uppfyllt med vissa brister”, har totalt fyra indikatorer, varav tre motsvarar riktvärdena för 2023. För en av dessa indikatorer uppges det samtidigt finnas en osäkerhet i rapporterad data.

Delmål 4 har som ovan framgår bedömts som uppfyllt. Vi har noterat att samtliga indikatorers redovisade utfall överstiger riktvärdena för 2023.

Delmål 5 har även bedömts som uppfyllt med vissa brister. Bedömningen har motiverats med att två av tre indikatorer uppnår sina riktvärden år 2023 samt att samtliga tre indikatorer har förbättrats i förhållande till föregående år.

Av årsredovisningen framgår direktionens samlade bedömning av måluppfyllnad och god ekonomisk hushållning:

Bedömningen, utifrån direktionens riktlinjer om god ekonomisk hushållning, är att god ekonomisk hushållning inte nås för 2023. Främsta orsaken är att delmålen som identifierats som särskilt viktiga för bedömningen om god ekonomisk hushållning inte uppfyllts. Det gäller målen *Vi ska resurseffektivt öka det kollektiva resandet*, *Minskad negativ miljöpåverkan* och *Resurseffektiv kollektivtrafik*. Resandet har återhämtat sig efter pandemin men inte på den nivå som krävs för ökad måluppfyllnad.

Kommentar

Direktionen har bedömt att ett av nio verksamhetsmål uppnåtts år 2023 samt att två mål uppnås med vissa brister.

Målen nås i låg grad. Att måluppfyllnelsen är bättre än tidigare år ser vi dock positivt på. För åren 2020-2022 uppnåddes inget av målen.

5.6 Intern kontroll

Förbundet har en policy för intern kontroll. Av policyn framgår att

En ändamålsenlig intern styrning och kontroll ger förutsättningar för att verksamheten drivs på ett effektivt sätt och att uppsatta mål nås med önskat resultat. Inom ekonomiadministrationen kan brister och ofullständigheter i redovisningen, ekonomiska rapporter och beslutsunderlag motverkas. Med en god intern styrning och kontroll kan misstag förebyggas och oegentligheter upptäckas.

Av policyn framgår även att förbundsdirektionen årligen ska besluta om en internkontrollplan och när så ska ske.

2023 års plan beslutades av direktionen i december 2022⁵, vilket överensstämmer med policyns tidsramar. Internkontrollplanen för år 2023 är inriktad mot följande:

1. yttre händelser som påverkar Indexutveckling,
2. brister i utförande av löpande arbete inom KTM,
3. brist på resurser och kompetens inom upphandling.

Av underlagen framgår följande: ”Ett urval av medarbetare har medverkat i samtal för att kartlägga vilka risker som finns inom kommunalförbundet.” Det framgår att fyra ”möjliga internkontrollpunkter” identifierats. Förutom ovanstående tre punkter ingick även ”Ökad risk för cyberattacker med anledning av kriget i Ukraina”. Av underlagen framgick emellertid att konsekvenserna bedömdes som lindriga, vilket vi uppfattat som anledningen till att risken inte inordnades i internkontrollplanen.

⁵ 2022-12-14, § 171

Direktionen beslutade att uppdra till förbundsdirektören att återredovisa resultatet av internkontrollpunkterna 1-3 ovan till förbundsdirektionens första sammanträde 2024.

Av ärendebeskrivningen till direktionens beslut om intern kontrollplanen framgår följande:

En förutsättning för myndighetens fortsatta utveckling är att internt granska myndighetens processer och möjligheten att efterleva dessa. Med hjälp av granskningen kommer myndigheten dra slutsatser av vad som är tillräckligt bra och vad som behöver utvecklas vidare. Myndigheten har genomfört en riskanalys som resulterat i tre internkontrollpunkter. Att analysera risken gällande Indexutvecklingen till följd av yttre påverkan. Dels att analysera risken för brister i löpande arbete till följd av bristfällig eller avsaknad av styrande dokument. Myndigheten kommer även att granska konsekvenserna av bristande resurser och kompetens inom upphandlingsområdet.

Resultatet av utförd internkontroll rapporteras vid direktionens sammanträde den 22 mars 2024. Vi har nedan sammanställt uppgifter utifrån beslutsunderlagen till direktionen.

Punkt 1, yttre händelser som påverkar indexutvecklingen:

Genomförande	Sammanfattande bedömning	Förslag på förändring
Denna internkontroll har granskat hur indexutfallet påverkar myndighetens svårigheter att lämna adekvata prognoser och ekonomiska utfall till våra medlemmar.	Går det att göra rimliga prognoser på index i den globala kontext vi lever i? Till viss del genom att följa de källor som tillhandahåller prognoser framåt. Ränteutvecklingsprognoser och KPI prognoser från Riksbanken, SCB och konjunkturinstitutet. HVO-indexet är ett branschindex där efterfrågan i grunden styrs av den ekonomiska utvecklingen, tillgång och efterfrågan på världsmarknaden, reduktionsplikt och framför allt konjunkturcyklerna i världens stora ekonomier. Detta visar på komplexiteten att presentera adekvata prognoser när så många faktorer kan påverka utvecklingen.	Fortsätta att följa utvecklingen av indexrelaterade kostnader genom att inhämta prognoser från Konjunkturinstitutet och liknande. Uppföljning och analys i tertialrapporter under 2023.

Punkt 2, brister i utförande av löpande arbete inom KTM:

Genomförande	Sammanfattande bedömning	Förslag på förändring
Granskningen har utförts genom inventering, uppdatering och översyn av befintliga dokument.	Finns dokumentation upprättad? Ja, till viss del och arbete fortlöper. Internkontrollpunkten är dock av en sådan art att detta är ett ständigt pågående arbete över tid, att upprätthålla aktuell dokumentation. Uppgiften är att identifiera att anvisningar finns för det löpande arbetet.	Regelbundna uppföljningar i verksamhetsplanen över hela organisationen.

Punkt 3, brist på resurser och kompetens inom upphandling:

Genomförande	Sammanfattande bedömning	Förslag på förändring
Denna internkontroll har granskat hur kommunalförbundet kan påverkas vid brist på resurser och kompetens vid upphandlingar.	Ett flertal upphandlingar av bland annat system utförs gemensamt med övriga regioner för att ta vara på befintlig kompetens och spara in på resurser.	Processledartjänst har skapats för att möta behovet för trafikupphandling buss 2027. Vid behov behövs externa kompetens tas in och i den mån det finns möjligheter fortsätta samarbete med externa parter.

Vi har i övrigt noterat att det vid direktionens sammanträden redovisas anmälan av delegationsbeslut samt uppföljning av beslut vid direktionens sammanträden i juni⁶, september⁷ och december⁸. Dessa underlag har dock inte granskats närmare av oss. Vi har även noterat att Förbundsdirektionen har tillställts⁹ en årlig rapportering av visseblåsningar.

I 2022 års granskning lämnades följande rekommendation: Utveckla processen för den interna kontrollen. I den av förbundsdirektionen beslutade¹⁰ handlingsplanen för revisionsrapporter framgår att processen ska ses över 2023. Vi har i vår granskning efterfrågat uppgift om vidtagna åtgärder med anledning av handlingsplanen och har fått följande information: Processen har setts över på det sättet att det skett förändringar i arbetssätt med oförändrad lydelse i styrdokumentet. Vi har under 2023 försökt att arbeta bredare med den initiala riskanalysen, det vill säga sammanställning av potentiella riskkällor. Vi strävar efter att också få till tydligare åtgärder för att motverka de framtagna riskerna.

Kommentar

Vår granskning har visat att det finns en internkontrollplan som är baserad på en riskanalys. Planen har vidare följts upp inom föreskriven tid.

Vi har noterat att direktionen beslutat om åtgärder för att utveckla processen för den interna kontrollen. Vi anser dock att processen fortsatt behöver utvecklas för att säkerställa att den interna kontrollen uppnår sina syften enligt direktionens policy för intern kontroll. Uppföljning av regelefterlevnad kan vi inte se ingår i planen för 2023. Av policyn framgår bland annat att ”Med en god intern styrning och kontroll kan misstag förebyggas och oegentligheter upptäckas.” Huruvida risken för oegentligheter har identifierats kan inte utläsas av oss, vare sig i riskbeskrivning eller i sammanfattande bedömning.

⁶ 2023-06-28

⁷ 2023-09-28

⁸ 2023-12-15

⁹ 2023-12-15, § 189

¹⁰ 2023-09-28, § 136

5.7 Revisionell bedömning

Syftet med granskningen har varit att, utifrån en grundläggande granskningsinsats, bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Vi bedömer att verksamheten inte skötts på ett fullt ut ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig.

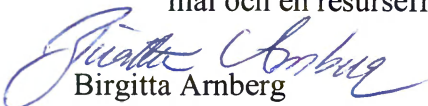
Nedan framgår våra bedömningar för de enskilda revisionsfrågorna.

- Det finns en fungerande ekonomi- och verksamhetsstyrning i form av en mål- och resursplan samt verksamhetsplan.
- Det finns i huvudsak en fungerande budgetuppföljning inkl. uppföljning av verksamhetsmål. Vi har noterat att en plan för uppföljningsprocessen har tagits fram för år 2024 i enlighet med beslutad handlingsplan utifrån revisionens rapporter. Rapporteringen för 2023 motsvarar de krav som uttryckts i förbundsordningen. Vi har däremot inte identifierat att särskilda beslut fattats vid befarade väsentliga avvikelser avseende ekonomiskt eller verksamhetsmässigt resultat.
- Ekonomin är inte fullt tillfredsställande med anledning av betydande avvikelser mot budget. Avvikelserna finansieras genom ökade bidrag från medlemmarna. Betalningsförmågan har vidare i likhet med föregående år delvis varit svag. Det är därför viktigt att kontrollen över betalningsförmågan säkerställs.
- Verksamhetsmålen uppfylls inte på ett tillfredsställande sätt. En ökad måluppfyllelse mot föregående år har samtidigt noterats.
- Det finns en internkontrollplan som är baserad på en riskanalys och planen följs upp. Processen behöver dock säkerställa att internkontrollpolicyns syfte tillgodoses.
- Åtgärder har vidtagits med anledning av föregående års revision och den handlingsplan för ändamålet som direktionen beslutat om. Processen för den interna kontrollen behöver dock fortsatt utvecklas.

Rekommendationer

Nedan framgår våra främsta rekommendationer utifrån vår granskning.

- Utveckla processen för den interna kontrollen.
- Säkerställ att ändamålsenliga åtgärder vidtas i syfte uppnå verksamhetens mål och en resurseffektiv kollektivtrafik.

Birgitta Arnberg

Certifierad kommunal yrkesrevisor